

Ба 29322

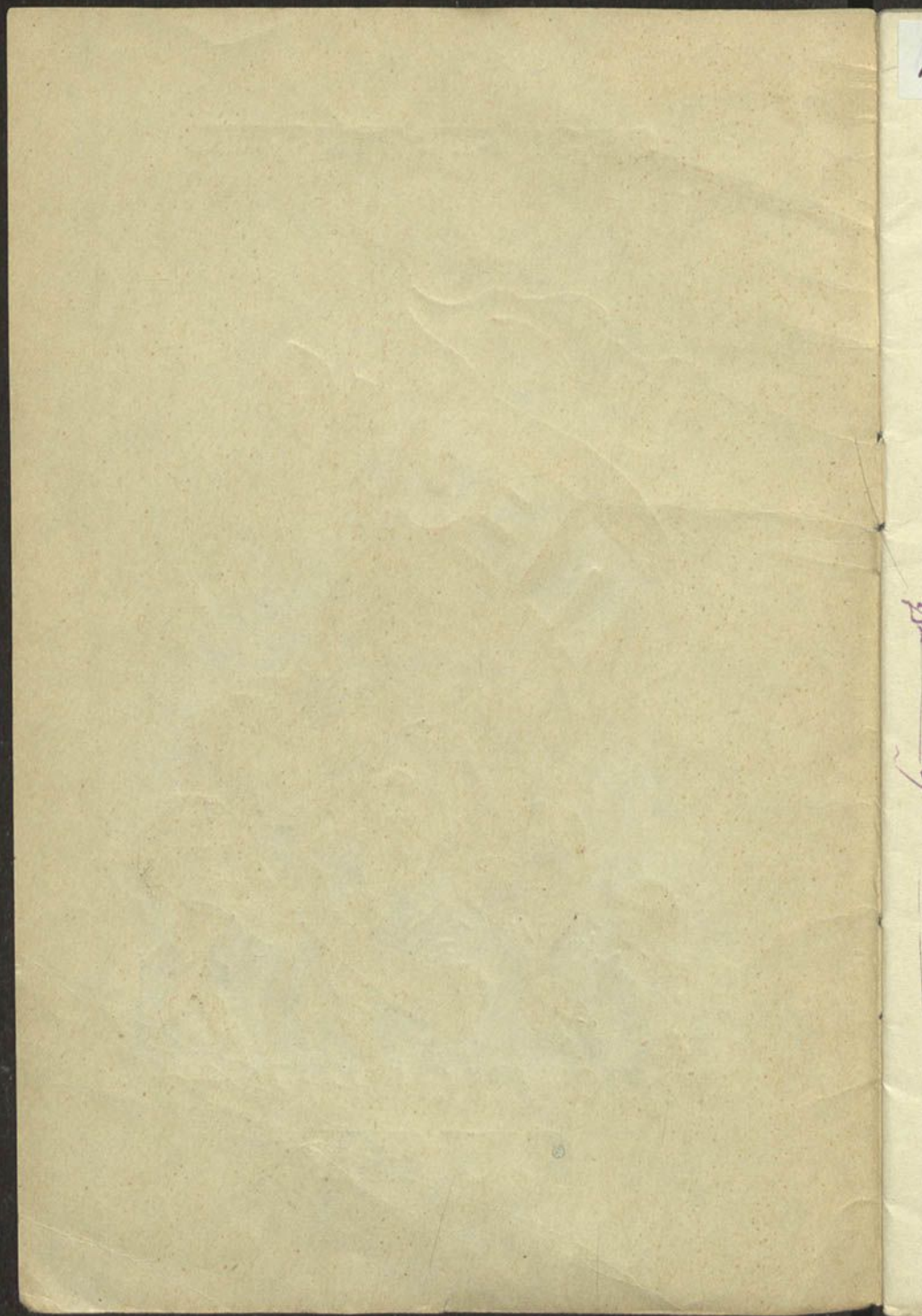
50. 70. 48

ЭДЗІ АГНЯЦВЕТ

пра піонерскі
сцяг

629227

Ба 29322

ЭДЗІ АГНЯЦВЕТ

пра
піонерскі
сцяг

Бел. адзел
1994 г.

ДЗЯРЖАЎНАЕ ВЫДАВЕЦТВА БССР
Рэдакцыя дзіцячай літаратуры
Мінск 1949

Вокладка і малюнки мистака Л. ЗАМАХА

25. 4. 2009

Глядзі!

Ля нашай школы
Устаў з руін Палац,
Замест каменняў голых
Прад ім у красках пляц.

І елкі маладыя
Прышлі сюды з лясоў,
Струмені залатыя
Прыбеглі з ручаёў.

Цяпер яны ў фантанах
Спяваюць несціхана

Стаіць Палац адменны —
Наш піонерскі дом.
Не страшны гэтым сценам
Ні снег,

ні дождж,
ні гром!

Тут ззяюць промні ўсходу,
Тут свежых фарбаў пах.
Дзяўчынка ля ўваходу —
Са сцягам у руках —
Здаецца нам з табою
Сяброўкаю жывою.

І песня-присяга
Устала пад сцягам:

«У сівернай далі,
Ў ліхія гады
Цябе уздымалі
Бацькі і дзяды.

Праз турмы, праз бітвы
Пранеслі цябе,
Ты кроўю абліты
Ў цяжкой барацьбе.

Чырвоны твой колер —
Трываласці друг.
Цябе мы ніколі
Не выпусцім з рук!

І ў шчасці, і ў горы,
Ты — з намі, жывы!

Шуміць на прасторы
Твой шоўк агнявы.

Спявайце, рэбяты,
Аб сцягу крылатым!»

І просіцца песня
У малы гарадок,
Там ціхае ўзлесе —
Прывабны куток.

Ён кожнай галінкай
У госці заве.
Там, кажуць, дзяўчынка
Марынка жыве.

Зарой-Зараціцай
Празвалі, як быццам,
Яе
за курносы
З вяснянкамі твар,
За русыя косы,
Як сонечны дар.

Ёй любы і песні,
І збор піонерскі,
І дружны касцёр,
Што ўецца да зор.

Эх, добрыя рэчы —
Лілеі на рэчцы,
І чэрвеньскі луг,
І сонца наўкруг!

А ўзімку імчыцца
Зара-Зараніца
Па срэбры снягоў
Да срэбра званкоў!

І сэрца вясёла

Спявае:

— У школу!

Ёй любя упарта
Углядацца у карту:
Ўстае ў харакстве
Нябачаны свет:

Вышыні Казбека,
Глыбокія рэкі,
І полюс сівы,
І плошча Масквы!

Без гэтага жыць немагчыма,
Бо гэта — Айчына.

* * *

Калі-ж у ваенным пажары
Твой домік, твой горад,

твой край, —

Што робіш ты, юны таварыш?

І шэпча Марынка:

— Чакай!

І кліча сяброўку Настулю,
Вядзе у зацішны куток,
І ноч неспакойная туліць
Маленькіх савецкіх дачок.

І сціснута ў грудзях дыханне,
І страшна адным уначы.

— Настуля, я маю заданне.
Нікому ні слова. Маўчы!

І горача шэпча:
— Паперы

Нам трэба паболей знайсці!
Стаіць яшчэ клуб піонераў,
Быць можа, туды нам зайсці?

Ты помніш, як я малявала?
Было ў нас паперы нямала.

— А сёння?
Патрэбны лістоўкі.

Друкуе мой дзядзька Якуб.

— У лесе дрымучым? От, лоўка!

— Дык пойдзем, Настуля, у клуб.

— Так позна?!

— Не будзь палахлівай,
А ўрэшце, пайду я адна! —

Абедзве ўзняліся імкліва

І крочаць. Так трэба —

вайна.

І крадучца ў цемры малыя

Да вокнаў, адкрытых наўсцяж.

А вецер па-воўчаму вые,

Як быццам і вецер не наш.

О, гульняў прытулак надзейны,

І песень, і радасці свет,

І першы гурток самадзейны,
І вышыты шоўкам партрэт!

Нямецкія боты і каскі
Ў шалёнай прайшлі чарадзе —
І Пушкіна мілыя казкі,
І кнігі Купалы ў бядзе!

Пустэльна...

Усё папаптана...

І раптам зрываецца з губ:
— А што мы дамо партызанам?
У лесе чакае Якуб.

На чым надрукуе лістоўкі?
Ці дарма шукаем мы тут?
І дзве залатыя галоўкі
У кожны ўглядаюцца кут.

Паперы жаданай і яснай
Няма ні кавалка нідзе...
І раптам ускрыквае Наста:
— Глянь, штосьці захована!

— Дзе?

— Папера!

З-пад белага краю
Палоска зары выглядае.
Тут нейкая ёсць таямніца!
— Ты бачыш, Зара-Зараніца?

Лісты беласнежныя хутка
Знімаюць з агністага скрутка.

Схіляюцца, быццам з паклонам,
Да скрыні. І горача ім.

Историческая новелла
из жизни великой княгини
Елены Павловны

Разгортваюць скрутак чырвоны,
І літараў сонца на ім:

«Да барацьбы за справу Леніна — Сталіна
будзь гатоў!»

І шэпчуць:

«Заўсёды гатовы!»

І плачуць ад радасці:

«Сцяг!

Ты—з намі, жывы, пурпуровы!» —

І разам бягуць у прасцяг.

Навокал маўкліvasць якая!

Ні гуку.

Трывожны спакой.

І сцяг да грудзей прыціскае

Марынка дрыжачай рукой.

А блізка няма анікога...

Шчаслівай, дзяўчаткі, дарогі!

Дадому,

дадому,

да мамы!

То сэрца выстуквае ў такт.

Хутчэй-бы дабегчы да брамы

На стомленых, босых нагах!

А маці стаіць на парозе.

— Марынка, дачка ты мая! —

А маці ў слязах, у трывозе —

Ледзь-ледзь дачакалася я...

І ў хаце сляпой, зацямнёнай

Не страшна сяброўкам малым.

Разгортваюць скрутак чырвоны,
І літараў сонца на ім.

То вецер свабоды любімай
У душны ўварваўся пакой.
То—частка вялікай Радзімы
Знаходзіцца ў хаце тваёй.

І войкае ціхая маці:
— Навошта прынеслі сюды?
І як нам яго захаваці
Ад злосных вачэй, ад бяды?

— Эх, мама, пакуль я жывая —
І скрутак я свой адстаю!
У шафе за печкай схаваю,
Дай лепшую хустку маю.

І сцяг палымяны і чысты
У белую хустку кладзе
І думае думку:

«Фашысты»

Не знойдуць цябе анідзе!»

І маму яна абнімае,
І гладзіць ласкава яе:
— Мая ты галубка сівая,
Навошта страхоці твае?

А мама цалуе вяснянкі
На твары дачкі залатой
І ціха п'яе калыханку,
Нібыта над люлькай малой.

Люлі, люлі, люлі,
Усе вакол паснулі,
Спяць бярозы ля ракі,
А ў бары баравікі...

— Ты думаеш, мама, што быццам
Дзіятка—твая Зараніца?
А маці пяе і пяе,
Бо побач—уцеха яе.

* * *

Цішыня.

Засынае Марынка,
І Настуля ў дрымотнай імгле...
Нечапаная хлеба скарынка
І пакінуты збан на сталі.

Не да квасу цяпер,
не да хлеба,
Толькі ложкак патрэбны і сон.
Будуць сніць яны мірнае неба,
Рэчкі-Іпуці * срэбраны звон.

* * *

У марынчыну хату ў нядзелю
Незнаёмы прышоў чалавек
У зялёным нямецкім шынелі.
Але вочы з-пад смуглых павек

Пазіралі спакойна і люба:
— Я—не фрыц. Я—ад дзядзькі Якуба.

* Іпуць—рака ў гор. Добрушы.

Першым чынам замкніце вы дзверы. —
І пакунак з кішэні дастаў:
— От, Марынка, дасі піонерам —
Гэта дзядзька лістоўкі даслаў.

**«Смерць сабакам — нямецкім фашыстам,
Будзе жыць беларускі народ!»**
Зразумела?

— А як-жа! Усе чыста
Пойдуць ноччу рэбяты ў паход.

Вось для новых лістовак папера. —
І Марынка пакет падае.
— Вы знайшлі? Малайцы піонеры! —
Паціскае ён рукі яе.

* * *

Позні вечар...

Сябры і сяброўкі,
Уставайце! Дрымоты далоў.
Выпускайце на волю лістоўкі,
Быццам светлых, жывых галубоў!

На забытых застрэшшах, на дрэвах
Піонеры прытулак знайшлі, —
Пасылаюць і ўправа, і ўлева
Вестуноў з партызанскай зямлі.

І свабодныя словы засвецяць
Па вакольных платах і дварах.
Слава добрушскім воінам-дзецям,
Слава юнай адвазе ў вачах!

Беларусь недарма гадала
Непакорных, адданных, трывалых!

* * *

А світанне прыносіць трывогу —

Паліцаі

і пыл на дарогах.

І цяжар наваліўся на плечы,

І Марынка —

да шафы, да печы.

— Тут не месца. Адсюль прыбярэ.

Трэба сцяг — у валёнак стары.

І валёнак у дровы паклала,

Можа, тут не зачэпіць навала!

І паціху на ложкак лягла,

Хоць ляжаць не магла,

не магла!

А ў матулі зрываецца голас,

І сівы выбіваецца волас:

— Не глядзі, што я стала старой...

Сёння ўстану я поплец з табой.

У Марынке ласкавасьць на твары:

— Мама родная,

мама — таварыш!

Раптам немцы ўрываюцца ў дом,

Пачынаецца ў доме разгром.

Брудных ботаў бязлітасны грукат.

І вужакамі хцівыя рукі

Лезуць,
лезуць у шафу,
ў камод —

І хвіліна паўзе, нібы год.

— Дзе лістоўкі? Маўчыш, як нямая?

— Я ўдава. Я нічога не маю.

— Ты ў мяне загаворыш, чакай! —

І ударыў яе паліцай.

Як суцішыць марынчына сэрца?
Так нявольніца-ластаўка б'ецца.

Маці, што мне рабіць? Навучы!

Маці кажа вачыма: Маўчы!

А чужынцы шукаюць шалёна.
Пэўна, возьмуць заветны валёнак.

Вось ён, шэры, стаптаны, ляжыць.
Знойдуць сцяг—і дзяўчынцы не жыць!

І знямела марынчына цела.

Вось валёнак бяруць!

Ты збялела.

Што такое? Адкінулі прэч,
Аглядаюць і комін, і печ.

«Абмінулі?» — Ты шчасцю не верыш.
От, нарэшце, і грукнулі дзверы.

Не знайшлі! — У хаціне спакой.
І цалуюцца маці з дачкой.

А Настуля прыходзіць пад вечар —
Пакалечаны тонкія плечы,

Кроў гарыць на касе ільняной.
— Я ўцякла, хоць і беглі за мной!

І Марынка вады ёй падносіць,
Абмывае сяброўчыны косы,

Сунімае спякоту ў плячы.
— А цяпер паляжы, памаўчы.

Ціха ў хаце.

Нікому не спіцца.
Прагна марыць Зара-Зараніца.

У задуме і маці, і Наста.
А якія ў іх мары —
нам ясна!

* * *

Ды хіба тая ціша надоўга?
Зноў трывога —
і пыл на дарогах.

«Сёння мамы ад рання няма.
Буду фрыцам адказваць сама».

— Гавары, большэвічка малая,
Дзе лістоўкі?

— Нічога не маю.

— Дык затое ля сценкі пастой! —
Раптам свіснула куля над ёй

І другая,
і трэцяя...

— Мама!

А цяпер ты не скажаш таксама?

І гучыць яе цвёрды адказ:

— Не. Няма нічога ў нас!

Боль у сэрцы дзіцячым і стома.

Немцы ў сенцы выходзяць.

І ўмомант

Ты схапіла валёнак стары —

І ў акно!

Хай шукаюць звяры

Там у сенцах пустых і халодных!

Ты-ж ляціш па кустах,

па гарадах,

А з табою—штандар дарагі!

Шлях да лесу даўгі,

ой, даўгі...

Але шустрыя ногі данеслі.

Ты адна ў велізарнейшым лесе.

— Добры дзень, векавечны гушчар,

І дубы, і сасонкі да хмар!

Добры дзень, на ялінах ігліцы,

Вы схавайце мяне, прытуліце! —

Так прасіла вавёрак малых,

Так прасіла і птушак лясных.

І гушчар нахіліўся:

— Марынка,
Я схаваю. Не бойся, дзяўчынка!

І пад лісцем цяністым яна
Так сядзела адна да цямна.

От і зоркі ўзыходзяць над ёю.
Нехта крочыць сюды...

Што такое?

Можа, гэта ажыўлены дуб?
Можа, казка?

То дзядзька Якуб!

Ён! Сапраўдны, жывы, барадаты!
— Што ты робіш у лесе? Адна ты?

— Сцяг хаваю ад ворагаў я...

— Ах, Зара-Зараніца мая!

Малайчына. —

І ў голаў цалуе,
І на рукі ўзнямае малую.

Ноч плыве над зямлёй. Позні час.
— Застанешся, Марынка, у нас.

— Заставайся! — ківаюць сасонкі.

— Заставайся! — і водгуллем звонкім

Адгукаецца вецер начны.

— Ну, дачушка, сядай, адпачні!

В лесу
и в поле
и в долине
и в горах

І лясныя духмяныя травы
Абнімаюць Марынку ласкава.

І ўзнімаецца сцяг над зямлёй,
Захаваны дзяўчынкай малой.

Задаволены ўсе:

— Малайчына: :—

А на шоўкавым сцягу айчыны

Адбіваецца водблеск кастроў
І загінуўшых воінаў кроў.

* * *

І дні прамінулі, і ночы.
І коціцца вораг назад.
Па вуліцах Добруша крочыць
Ізноў піонерскі атрад.

І лісце выпроставаюць клёны,
З-пад попелу травы ўстаюць,
І горда, пад сцягам чырвоным,
Шчаслівыя дзеці пяюць:

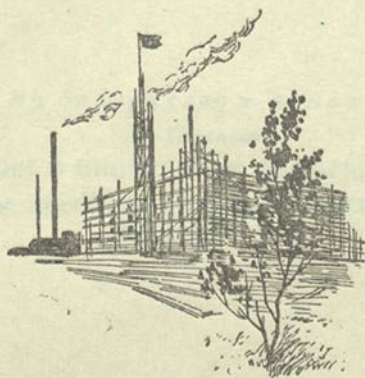
У сівернай далі,
У ліхія гады
Цябе уздымалі
Бацькі і дзяды.

Праз турмы, праз бітвы
Пранеслі цябе,
Ты кроўю абліты
У цяжкой барацьбе.

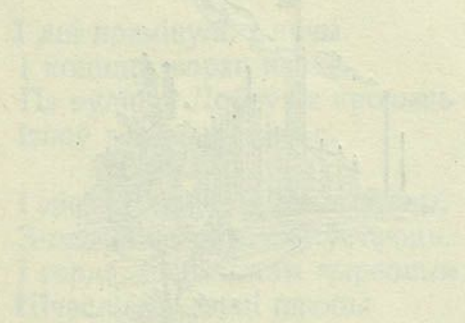
Чырвоны твой колер —
Трываласці друг.
Цябе мы ніколі
Не выпусцім з рук.

І ў шчасці, і ў горы,
Ты—з намі, жывы!
Шуміць на прасторы
Твой шоўк агнявы.

Спявайце, рэбяты,
Аб сцягу крылатым!

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

На беларусском языке
Эди Огнецвет
ПЕСНЯ О ПИОНЕРСКОМ ЗНАМЕНИ
Государственное издательство БССР
Минск 1949

Рэдактар *Н. Гарулёў*
Тэхрэдактар *Л. Прагін*
Карэктар *А. Даніловіч*

АГ 02257 Падпісана да друку 29/VIII-49 г. Тыраж 8000 экз.
Папера 84×108/32 Друк. арк. 1 1/2. Зак. 244.

Друкарня ім. Сталіна, Мінск, Пушкіна, 55,

1864

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
CHICAGO, ILL.
RECEIVED
MAY 1919

University of Chicago
Chicago, Ill.

ATTEST
Witness my hand and seal
this 1st day of May, 1919.

+

✓

Цана 1 руб.

Бел. адзел
1994 г. ▲

80000003073140

12